

Uwagi ogólne

Według Krajowego Rejestru Odmian prowadzonego przez COBORU w Słupi Wielkiej wpisanych jest 5 odmian owsa nagoziarnistego jarego oraz 29 odmian owsa zwyczajnego jarego.

W województwie pomorskim na rok 2019 na liście odmian zalecanych znalazły się: Bingo, Nawigator, Nagus oraz Kozak. Również w ramach PDO na obszarze naszego województwa założono dwa doświadczenia z owsem w ilości 12 odmian, w PODR w Lubaniu i ZDOO w Wyczechach. Doświadczenia prowadzono na jednym poziomie agrotechnicznym (przeciętnym). Głównym celem prowadzonych pomiarów i obserwacji, na podstawie metodyki opracowanej przez COBORU w Słupi Wielkiej, było określenie plenności, podatności na choroby i stropy abiotyczne poszczególnych odmian w różnych warunkach klimatycznych.

Różnica w terminie siewu w w/w punktach doświadczalnych wynosiła 12 dni, wcześniej założono doświadczenie w Wyczechach (22.03), później w Lubaniu (04.04). Wcześniejszy siew (zaleca się III dekadę marca) sprzyja wytworzeniu bardziej rozbudowanego systemu korzeniowego poprawiającego tolerancję na niedobory wody oraz znaczne wahania temperatur w tym okresie. Duże wahania temperatury, pomiędzy dniem a nocą wpłynęły negatywnie na rozwój roślin, co niestety miało wpływ na pogorszenie jakości zebranego ziarna (w Wyczechach 30 maja wystąpił przymrozek do -4,5 stopni Celsjusza).

Wyniki doświadczeń

Zmienne warunki pogodowe, a w tym niedostatek wody, wysokie różnice w temperaturach, wpłynęły na wysokość plonu. Najwyższe plony w obu punktach wykazały odmiany Arkan, Refleks i odmiana wzorcowa Bingo, natomiast najłabiej plonowały odmiany nieoplewione, tj. Siwek i Nagus. Największą masę 1000 nasion miały Nawigator, Agent, Bingo. Dzięki wysokim temperaturom, mniejsze było nasilenie chorób grzybowych, jak to miało miejsce w poprzednich latach, nie mniej w Wyczechach zaobserwowano helmintosporiozę i mączniaka prawdziwego, natomiast w Lubaniu mączniaka prawdziwego.

Jeśli chodzi o wysokość roślin najwyższymi okazały się odmiany Figaro, Pablo i Nagus.

Ważnym parametrem owsa jest udział łuski w plonie ziarna u odmian oplewionych. W tym roku najwięcej łuski posiadały odmiany Refleks, Komfort i Perun.

Ze względu na późniejszy siew w PODR w Lubaniu, późniejsze były także zbiory, pomimo to doświadczenie uznane zostało za udane, podobnie jak w ZDOO Wyczechach.

Tabela 10.1 Owies. Odmiany badane. Rok zbioru: 2019

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego Rejestru Odmian w Polsce	Rok włączenia do LOZ	Adres jednostki zachowującej odmianę, a w przypadku odmiany zagranicznej - pełnomocnika w Polsce
	1	2	3	4
1	Agent	2018		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
2	Bingo	2009	2011	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
3	Kozak	2017	2018	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
4	Nagus - nagi	2011	2015	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o., Choryń 27, 64-000 Kościan
5	Komfort	2013		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
6	Nawigator	2015	2017	Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
7	Lion	2018		Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Staszewska 70, 62-100 Wągrowiec
8	Arkan	2019		DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o., Choryń 27, 64-000 Kościan
9	Figaro	2019		DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o., Choryń 27, 64-000 Kościan
10	Pablo	2019		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
11	Refleks	2019		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce
12	Perun	2019		Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec

Kol. 2 i 4 – według „Listy odmian roślin rolniczych wpisanych do krajowego rejestru w Polsce” COBORU Słupia Wielka 2019.

Tabela 10.2 Owies. Warunki polowe doświadczeń. Rok zbioru: 2019

Miejscowość	Lubań*	Wyczechy
Powiat	Kościerzyna	Człuchów
Kompleks rolniczej przydatności gleby	zbożowo- pastewny słaby	żytni bardzo dobry
Klasa bonitacyjna gleby	V	IIIa
PH gleby w KCl	5,91	6,9
Przedplon	ziemniak	rzepak ozimy
Data siewu (dzień, m-c, rok)	04.04.2019	22.03.2019
Obsada nasion (szt/m ²)	500	450
Data zbioru (dzień, m-c, rok)	20.08.2019	26.07.2019
Nawożenie mineralne		
N (kg/ha)	124	100
P ₂ O ₅ (kg/ha)	40	60
K ₂ O (kg/ha)	60	90
Środki ochrony roślin		
Zaprawa nasienna (nazwa)	Vitavax 200 FS	Vitavax 200 FS
Herbicyd (nazwa, dawka/ha)	Chwastox Extra 300 SL 3,0 l/ha	Gold 450 EC 1,0 l/ ha Chwastox Extra 300 SL 1,0 l/ha
Insektycyd (nazwa, dawka/ha)	Daskor 440 EC 0,6 l/ha	-

*Badania finansowane ze środków własnych Samorządu Województwa Pomorskiego.

Tabela 10.3 Owies. Wyniki ogólne doświadczeń. Rok zbioru: 2019

Lp.	Cecha	Lubań*	Wyczechy
1	Termin wiechowania (dzień, m-c, rok)	04.06.2019	10.06.2019
2	Termin dojrzałości woskowej (dzień, m-c, rok)	23.07.2019	19.07.2019
3	Wysokość roślin (cm)	111,7	110,1
4	Wyleganie roślin w fazie dojrzałości mleczej (skala 9°)	8,3	9
5	Wyleganie roślin przed zbiorem (skala 9°)	6,7	9
6	Porażenie przez choroby (skala 9°)		
7	- mączniak prawdziwy	8,1	8,3
8	- helmintosporioza	9	7,4
10	- rdza wieńcowa (koronowa)	9	9
11	- septorioza liści	9	9
12	Masa 1000 ziaren (g)	38,2	45,3
13	Udział łuski (%)	23,3	18,8
14	Średni plon z doświadczenia (dt/ha)	66,9	62,9

Średnie wyniki z doświadczeń.

*Badania finansowane ze środków własnych Samorządu Województwa Pomorskiego.

Tabela 10.4 Owies. Plon ziarna odmian w miejscowościach (% wzorca). Rok zbioru: 2019

Lp.	Odmiana	Lubań *	Wyczechy
	wzorzec dt/ha	72,4	64,9
1	Agent	98	103
2	Bingo	103	100
3	Kozak	99	97
4	Nagus	66	67
5	Komfort	92	98
6	Nawigator	93	108
7	Lion	85	107
8	Arkan	94	113
9	Figaro	89	108
10	Pablo	98	98
11	Perun	93	108
12	Refleks	98	106

Wzorzec – Agent, Bingo, Kozak

*Badania finansowane ze środków własnych Samorządu Województwa Pomorskiego.

Tabela 10.5 Owies. Plon ziarna odmian (% wzorca). Lata zbioru: 2019, 2018, 2017

Lp.	Odmiana	2017	2018	2019	2018-2019	2017-2019
Wzorzec, dt z ha		74,8	35,0	68,6	51,8	59,4
1	Agent	-	101	101	101	-
2	Bingo	98	94	101	98	98
3	Kozak	102	105	98	101	102
4	Nagus	61	71	67	69	66
5	Komfort	93	104	95	99	97
6	Nawigator	100	88	101	95	96
7	Lion	-	103	96	99	-
8	Arkan	-	-	103	-	-
9	Figaro	-	-	99	-	-
10	Pablo	-	-	98	-	-
11	Perun	-	-	100	-	-
12	Refleks	-	-	102	-	-
Liczba doświadczeń		2	2	2	4	6

Wzorzec: 2019 i 2018: Agent, Bingo, Kozak; 2017: Krezus, Bingo, Nawigator;

**Tabela 10.6 Owies. Porażenie odmian przez ważniejsze choroby (odchylenia od wzorca).
Lata zbioru: 2019, 2018**

Lp.	Odmiana	Mączniak		Helmintosporioza		Rdza wieńcowa (Koronowa)		Septorioza liści	
		2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Wzorzec, (skala 9°)		9	8,3	7,2	7,0	8,1	9	8,0	9
1	Bingo	0,0	-0,6	-0,2	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0
2	Nawigator	0,0	0,3	0,8	-1,0	0,9	0,0	-0,6	0,0
3	Kozak	0,0	0,2	0,4	-1,0	-0,7	0,0	0,0	0,0
4	Nagus	0,0	0,7	0,8	0,0	0,9	0,0	-0,6	0,0
5	Komfort	0,0	-0,8	0,8	0,0	-0,1	0,0	-1,0	0,0
6	Lion	0,0	0,2	0,1	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0
7	Agent	0,0	-0,6	-0,2	1,0	-0,1	0,0	0,0	0,0
8	Figaro		0,2		1,0		0,0		0,0
9	Arkan		0,3		1,0		0,0		0,0
10	Refleks		-0,1		0,0		0,0		0,0
11	Pablo		0,3		0,0		0,0		0,0
12	Perun		0,0		1,0		0,0		0,0
Liczba doświadczeń		1	2	1	1	1	1	1	1

Wzorzec: Agent, Bingo, Kozak

Wyższa wartość oceny odmian oznacza ocenę korzystniejszą. Liczba doświadczeń 2018, 2019 odnosi się do liczby prowadzonych obserwacji w poszczególnych punktach.

Tabela 10.7 Owies. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2018, 2019

Lp.	Odmiana	Lata badań	Wyleganie (skala 9°)				Wysokość roślin (cm)		Masa 1000 ziaren (g)		Udział łuski w %	
			w fazie dojrzałości mleczej		przed zbiorem		2018	2019	2018	2019	2018	2019
			2018	2019	2018	2019						
Wzorzec			8,0	8,2	7,3	6,7	79,6	111,2	43,9	44,3	23,3	22,8
1	Bingo	10	0,0	-0,2	0,0	-0,0	-3,2	2,1	0,8	1,6	-0,5	-1,6
2	Nawigator	4	0,0	-0,2	0,3	0,3	5,5	-1,0	2,3	1,3	0,0	-1,0
3	Kozak	3	0,0	-0,2	-0,3	-0,3	5,7	-2,2	-1,5	-3,1	0,2	0,8
4	Nagus	8	0,0	0,6	-0,9	-0,0	3,0	2,4	-19,7	-13,5	-23,3	-21,7
5	Komfort	6	0,0	-0,2	-0,9	-0,0	-1,4	-10,7	-6,3	-3,4	3,7	2,9
6	Lion	2	-0,3	0,8	-0,9	-0,0	-5,6	-5,3	-4,9	-1,0	-0,3	-2,5
7	Agent	2	0,0	0,4	0,3	0,6	-2,2	-0,2	0,9	1,8	-0,6	0,8
8	Figaro	1		0,8		-0,3		4,1		-4,9		1,4
9	Arkan	1		-0,2		0,3		0,9		-2,4		1,3
10	Refleks	1		-0,2		-0,3		-4,7		-0,9		3,7
11	Pablo	1		0,1		0,3		3,3		-0,8		1,0
12	Perun	1		-0,2		-0,3		-3,0		-2,1		1,6
Liczba doświadczeń			1	1	1	1	2	2	2	2	2	2

Wzorzec: Agent, Bingo, Kozak

Wyższa wartość oceny odmian oznacza ocenę korzystniejszą. Liczba doświadczeń 2018, 2019 odnosi się do liczby prowadzonych obserwacji w poszczególnych punktach.

Charakterystyka odmian owsa zwyczajny i nagi jary
wpisanych do Krajowego rejestru w roku 2019
(Lista Opisowa Odmian Roślin Rolniczych 2019 COBORU mgr inż. K. Drązkiewicz)

Figaro (d. DC 08124)

Odmiana żółtoziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich.

Plon ziarna z łuską duży, bez łuski średni.

Odporność na rdzę źdźbłową – dość duża, na rdzę owsa, rdzę źdźbłową, helmintosporiozę i septoriozę liści – średnia. Rośliny dość wysokie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania średni.

Udział łuski duży, masa 1000 ziaren i wyrównanie ziarna dość małe, gęstość w stanie zsypanym duża. Zawartość białka średnia, tłuszczu dość mała.

Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Pablo (d. STH 11816)

Odmiana żółtoziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich.

Plon ziarna z łuską dość duży, bez łuski duży.

Odporność na rdzę źdźbłową – duża, na mączniaka prawdziwego – dość duża, na rdzę owsa i helmintosporiozę – średnia, na septoriozę liści – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin wiechowania dość wczesny, dojrzewania średni.

Udział łuski mały, masa 1000 ziaren bardzo duża, wyrównanie ziarna dość duże, gęstość w stanie zsypanym dość mała. Zawartość białka średnia, tłuszczu duża.

Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Perun (d. NORD 15/119)

Odmiana żółtoziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich.

Plon ziarna z łuską dość duży, bez łuski średni.

Odporność na rdzę źdźbłową – dość duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę owsa, helmintosporiozę i septoriozę liści – średnia. Rośliny średniej wysokości, o dość małej odporności na wyleganie. Termin wiechowania dość wczesny, dojrzewania średni.

Udział łuski dość mały, masa 1000 ziaren dość mała, wyrównanie ziarna średnie, gęstość w stanie zsypanym bardzo duża. Zawartość białka dość duża, tłuszczu mała.

Tolerancja na zakwaszenie gleby dość mała.

Refleks (d. STH 11516)

Odmiana żółtoziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich.

Plon ziarna z łuską średni, bez łuski dość duży.

Odporność na rdzę źdźbłową i helmintosporiozę – średnia, na mączniaka prawdziwego, rdzę owsa i septoriozę liści – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o małej odporności na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania średni.

Udział łuski dość mały, masa 1000 ziaren średnia, wyrównanie ziarna dość duże, gęstość w stanie duża. Zawartość białka średnia, tłuszczu bardzo duża.

Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.